

ክታቦት ኣንፃር ሳንባ መንቀርሳ (BCG)

ብንፁር ኣብ ጉጅለታት ሓዲጋ ዝርከቡ ቁልዑ ብዕሽልነቶም ብታቦት ይወሃቦም።

እቲ ክታቦት ብህይወት ዝርከቡ ዝደኸሙ ባክተርያታት ሳንባ መንቀርሳ ባሲሊ፣ ካልሙቲ ጉራን ስለ ዝሓዘ ቢሲጺ ተባሂሉ ይቅደስ። እዚ ክታቦት ኣብ ምናት ይውጋኡ። ኣብቲ ዝተወገኑ ቦታ ድሕሪ ዝተወሰኑ ሰሙናት ብንቡር ንእሽተይ “ፊፀጋ” ወይ ንእሽተይ ዘፋር ቁስሊ ደረካይ እዩ። እቲ ቁስሊ ዘይገዳእን ድሕሪ ሓዲር ግዜ ዝሓውደን እዩ። ገሊኦም ሰባት እውን ኣብ ተሸቱሾም ከም ዕንኳር ዝስመዶም ሕበጥ ኒምፍ ኖዳት የጋጥሞም እዩ። ካብቶም ኣንፃር ሳንባ መንቀርሳ ዝተቐተቡ ክሳብ 80 ሚእታዊት መከላኸሊ ደረካይ እዮም። ድሕሪ ክታቦት ካብ 1-3 ኣዋርሕ እቲ ምክልኻል ደባብይን ነዊሕ ግዜ ዝዘልቑን እዩ።

ዕሽለት ኣብ ሽዱሽተ ሰሙን ዕድሙ ምስ በፅሑ ክታቦት ንክወሃቦም ይምከር። ዕሽለት እንተኸተቡ ኣብ ቀዳማይ ዓመት ህይወቶም ካብቲ ኣዝዩ ሕጻንኛ ዝኾነ ዓይነታት ሳንባ መንቀርሳ ዝከላኸሎም ይወሃቡ ኣለዉ ማለት እዩ። ኣብ ከባቢኦም ተርእዮ ሓዲጋ ምሕማም እትህሉው፣ ዕብይ ዝበሉ ቁልዑ እውን ክታቦት ቢሲጺ ይወሃቦም እዩ። ነዞም ቁልዑ፣ ኣቐዲሞም ናብቲ ሕማም ዝተቐልዑ ከይኾኑን በቲ ክታቦት ዘይርብሑ ንከይኾኑን ንምርግጋፅ ምርመራ ምክያድ ኣድላዩ ክኾውን እዩ።

ቁልዑ ጉጅለት ጥዲና ዘለዎ ወይ መድሓኒት ዝውሕጥ እንተኾይኑ፣ ቀድሚኦ ክታቦት ንነርሱ ጥዲና ህዝቢ ሓበሬታ ክወሃብ ይግባዕ። ብኤቶኣይቪ ዝተለኸፉን ካሊኦ ሕፃናት ተኸላኸሎ ዘለዎምን ሰባት ክታቦት ቢሲጺ ክወሃቡ ኣይግባእን። ዕሽለት ኣብ ዝኸተቡሉ ግዜ ኣዲኦም ኣብ ግዜ ጥንሲ ወይ ኣብ እተጥቡወሉ ግዜ ስርዓተ ተኸላኸሎ ዝፀሎዎ መድሓኒት ወሲዳ እንተኾይና ንነርሲ ሓበሬታ ምሃብ ኣድላዩ እዩ። ምኽንያቱ ነዚ ክታቦት ኣብ ካእ መዓልቲ ንክትክተብ ምቕያር ከድልይ ይኸ እል እዩ።

ብዛዕባ እቲ ሕማም

ሳንባ መንቀርሳ ቱበርክሎሲስ ብዝበሃል ባክተርያ ይመፅእ። ዘይተሓከመ ፕልሙናሪ ባክተርያ ጥራሕ እዩ ዝመሓላለፍ። ዝሓመመ ሰብ ባክተርያ እንተስዕል ካብ ዝወፀእ ንጣብ ኣቢሉ እቲ ሕማም ይመሓላለፍ። ኣስታት 10 ሚእታዊት እቶም ዝተለኸፉ ሰባት ይሓምሙ፤ እቲ ሕማም እንተደባበየ ድማ ብዙሕ ዓመት ክሓልፍ ይኸእል እዩ። እቲ ሕማም መብዛሕትኡ ግዜ ሳንባ እኳ ዘጥቀዕ እንተኾነ ኣብ ካልኦት ስርዓተ ኣካላት ከም ረቂቕ ሸፋን ኣእምሮ፣ ኒምፍ ኖዳት፣ መዓንጣታት፣ ኣዕፅምቲ፣ መግጣጠሚታትን ኩሊትን እውን ሕማም ከስዕብ ይኸእል እዩ።

ኖርወይ ካብተን ኣብ ዓለም ዝርከባ ዝወሓደ ተርእዮታት ሳንባ መንቀርሳ ዘለወን ሃገር ሓንቲ እያ፤ በብዓመቱ ካብ 350-400 ሓዲሽቲ ዝረኣዩላ። ክሳብ 1997፣ ኣብ በዝሒ እቶም ተተሓዘቲ ምንካይ ተራእዮ እዩ። ኣብ ቀረባ ዓመታት፣ ብምኽንያት ካብ ዝለዓለ ተርእዮ ዘለወን ሃገራት ዝስደዱ ሰባት ኣዝዩ ስለ ዝበዝሑ ቁፅሪ ተተሓዘቲ ወሲኹ እዩ። ናብ 90 ሚእታዊት ዝፅጋዕ እቶም ዝሓመሙ ሰባት ኣብተን ኣዝዩ ዝለዓለ ተርእዮ ሳንባ መንቀርሳ ዘለወን ሃገራት ዝተወለዱን ብኣብዝሓ ድማ ናብ ኖርወይ ቀድሚኦ ምምፃኦም ዝሓመሙ እዮም። ኣብ ኖርወይ ብሳንባ መንቀርሳ ናይ ምሕማም ዕድል ትሑት እኳ እንተኾነ፣ እቲ ሕማም ብበዝሒ ምስ ዝርከበን ሃገራት ኣብ ዝተናኸፉ ቦታት ግና ክልዕል ይኸእል እዩ። ብመሰረት እዚ፣ ነቶም ከምዚ ዝበለ ምትንኻፍ ዝህሉዎም ቁልዑ ክታቦት ቢሲጺ ይወሃብ እዩ።

ጎናዊ ፅልዎታት

ዝለዓሉ ከባቢያዊ መልሲ ግብሪታት ወይ ተፅቢት ካብ ዝግበረሉ ኣዝዩ ነዊሕ ዝፀንሑ ውሑድ እዩ። ሕበጥ ኣብ ሊምፍ ኖድ ኣብ ጥቓ እቲ ዝተወገኑ ቦታ ማቻ ዘይህብ ግና ሓዲጋኛ ዘይኮነ ክረኣይ ይኸእል። ኣብ ኣዝዮም ፍሉይት ዝኾነ ጉዳያት፣ መድሓኒት ምሃብ ኣድላዩ ይኸውን እዩ።

ኣብ ረብሓ ዝውዕል ክታቦት ድማ [BCG vaccine "BB NCIPD"](#) (ሓበሬታ ብእንግሊዝኛ) ተባሂሉ ይቅደስ።